

Leren en lesgeven met ict in het mbo 2022

Katern B | Ontwikkeling 2017 - 2022

Carolien van Rens
Marloes Timmermans
Kyra de Korte
Frank Willems
Bas Kurver
Marijke Kral

Colofon

iXperium Centre of Expertise Leren met ict
Academie Educatie, Hogeschool van Arnhem en
Nijmegen

www.ixperium.nl

ISBN: 978-90-831709-5-4

Leren en lesgeven met ict in het mbo 2022

Kater B | Ontwikkeling 2017-2022

Auteurs:

Carolien van Rens, Marloes Timmermans, Kyra de Korte, Frank Willems, Bas Kurver & Marijke Kral

iXperium Centre of Expertise Leren met ict 2022

Dit onderzoek is mede tot stand gekomen met subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Naamsvermelding-NietCommercieel
4.0 Internationaal (CC BY-NC 4.0)

1. Inhoud

1.	Inleiding.....	4
1.1.	Onderzoeksgroep	4
1.2.	Leeswijzer	5
2.	Ontwikkeling op het gebied van lesgeven met en over ict en onderliggende competenties	6
2.1.	Lesgeven met ict.....	6
2.2.	Lesgeven over ict	7
2.3.	Competenties voor lesgeven met en over ict	8
3.	Ontwikkeling per bestuur	11
4.	Opbrengsten van professionalisering	16
4.1.	Resultaten.....	17
5.	Samenvattende conclusie en aanbevelingen	20
6.	Bijlagen.....	22
	Bijlage 1: Overzicht mbo-instellingen die eerder deelnamen aan de monitor*	22
	Bijlage 2: Schalen en bijbehorende vragen.....	23

1. Inleiding

Voorjaar 2022 heeft het iXperium Centre of Expertise Leren met ict de monitor Leren en lesgeven met ict afgenomen in het mbo, in samenspraak met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de MBO Raad, MBO Digitaal en het programma ‘Doorpakken op Digitalisering’. Over de stand van zaken in het mbo met betrekking tot het leren en lesgeven met ict is in juli 2022 een eerdere rapportage uitgebracht, namelijk [Katern A: Stand van zaken](#). Het onderhavige rapportage is Katern B: Ontwikkeling 2017-2022. In dit katern zoomen we in op de vraag hoe mbo-docenten zich in de periode 2017 tot 2022 hebben ontwikkeld op het gebied van het lesgeven met en over ict en in hoeverre de bijbehorende competenties voor het lesgeven met en over ict bij deze docenten ontwikkeld zijn. Daarbij worden de onderzoeksgegevens van eerdere momenten waarop de monitor in het mbo is afgenomen (2017 en 2020), vergeleken met die van de huidige afname. Het onderzoek in 2017 en 2020 is mede gefinancierd door NRO in het kader van de MBO Onderzoekswerkplaats Gepersonaliseerd leren met ict. In Katern C, dat op een later moment wordt gepubliceerd, staan de factoren centraal die docenten motiveren om zich te professionaliseren op het gebied van onderwijs en ict.

Katern B is een aanvulling op en een verdere verdieping van Katern A, dat algemener en meer overkoepelend van aard is. Om grote overlap tussen de katernen te voorkomen, wordt in Katern B niet nader ingegaan op het onderzoeksmodel. Ook zullen de wijze waarop het lesgeven met en over ict en de bijbehorende competenties geoperationaliseerd en gemeten zijn, niet aan bod komen. De lezer wordt daarom aangeraden om eerst Katern A te lezen, alvorens aan Katern B te beginnen.

In het kader van verschillende samenwerkingsverbanden tussen mbo-instellingen en het iXperium Centre of Expertise Leren met ict is de monitor meerdere keren afgenomen bij een groep van elf mbo-instellingen¹. In 2017 vond een collectieve afname plaats bij zes Gelderse mbo-instellingen en is de afname van de monitor bij de andere instellingen individueel verzorgd. In 2020 is de monitor bij de docenten van elf (grotendeels dezelfde) mbo-instellingen gelijktijdig afgenomen. In 2022 zijn alle Nederlandse mbo-instellingen uitgenodigd om deel te nemen aan de monitor. Uiteindelijk hebben 32 instellingen van deze mogelijkheid gebruikgemaakt, waaronder de instellingen uit het iXperiumnetwerk. In dit rapport baseren we de trends en ontwikkelingen op de resultaten van de negen mbo-instellingen die in zowel 2017, 2020 als 2022 aan de monitor hebben deelgenomen.

De centrale vraag waar dit rapport een antwoord op geeft, luidt:

Hoe hebben mbo-docenten zich in de periode 2017-2022 ontwikkeld in het lesgeven met en over ict en in hoeverre zijn hun competenties op dit gebied ontwikkeld?

1.1. Onderzoeksgroep

Dit rapport doet verslag van de ontwikkeling van het lesgeven met en over ict en de bijbehorende competenties van mbo-docenten in de periode 2017-2022. Daarnaast schetst het rapport een beeld van de effecten van professionaliseringsactiviteiten op het gebied van onderwijs en ict.

In maart en april 2022 vulden docenten van 32 mbo-instellingen de monitorvragenlijst in (zie Katern A). In voorliggend katern zullen we ons echter alleen richten op de docenten van de negen mbo-instellingen die ook aan de twee voorgaande metingen – in 2017 en 2020 – hebben deelgenomen. De antwoorden van 1.943 docenten van deze mbo-instellingen die de vragenlijsten hebben ingevuld, bleken bruikbaar voor verdere

¹ Aventus, Rijn IJssel, Helicon, Graafschap College, ROC Nijmegen, ROC A12, Mediacollege Amsterdam, De Leijgraaf (inmiddels Koning Willem I College), ROC van Amsterdam College West, ROC Top en het Hout- en Meubileringscollege (HMC).

analyse. Dit komt neer op een respons van 35 procent. In Bijlage 1 is een overzicht te vinden van de negen mbo-instellingen die deel hebben genomen aan alle drie de metingen.

Belangrijk om te weten is dat de monitor in 2020 is afgenomen tussen 17 februari en 3 mei van dat jaar. In deze periode dook het COVID-19-virus voor het eerst in Nederland op en nam de COVID-19-crisis al snel in omvang toe. Vanwege deze crisis moest het onderwijs in het mbo vanaf 16 maart 2020 volledig online worden verzorgd². Vanzelfsprekend had deze plotselinge verandering invloed op de manier waarop ict in het onderwijs werd ingezet. Een deel van de docenten had de vragenlijst al vóór de periode van afstandsonderwijs ingevuld, andere docenten hadden dit pas *tijdens* de periode van afstandsonderwijs gedaan. Dit bood ons destijds de mogelijkheid om veranderingen als gevolg van het afstandsonderwijs in kaart te brengen. Deze meting van 2022 geeft ons de kans om te zien welke verschillen tussen 2017 en 2020 zich hebben doorgezet als trend en welke niet.

1.2. Leeswijzer

Om de onderzoeksvraag

Hoe hebben mbo-docenten zich in de periode 2017-2022 ontwikkeld in het lesgeven met en over ict en in hoeverre zijn hun competenties op dit gebied ontwikkeld?

te kunnen beantwoorden, is een aantal deelvragen geformuleerd:

- a) Hoe hebben docenten zich in de periode 2017-2022 ontwikkeld op het gebied van het lesgeven met en over ict?
- b) Hoe hebben docenten zich in de periode 2017-2022 ontwikkeld op het gebied van de competenties die nodig zijn om les te geven met en over ict?
- c) In hoeverre hebben de professionaliseringsactiviteiten waaraan docenten in de periode 2020-2022 hebben deelgenomen effect gehad op de ontwikkeling van het lesgeven met en over ict en op de competenties die nodig zijn om les te geven met en over ict?

De beantwoording van de deelvragen komt aan bod in hoofdstuk 2 en 3. We gaan in hoofdstuk 2 van start met de ontwikkelingen rondom het lesgeven met en over ict. We beschrijven hoe de inzet van ict in het onderwijs en de aandacht die wordt besteed aan de ict-geletterdheid van de studenten zich heeft ontwikkeld (deelvraag a). Ook besteden we aandacht aan de ontwikkeling van de competenties van docenten voor leren en lesgeven met ict (deelvraag b). In hoofdstuk 3 onderzoeken we in hoeverre de door individuele docenten ondernomen professionaliseringsactiviteiten invloed hebben gehad op hun ontwikkeling (deelvraag c). Hebben de docenten die zich meer hebben geprofessionaliseerd op het gebied van (hun competenties gericht op) lesgeven met en over ict meer groei doorgemaakt dan docenten die zich in mindere mate geprofessionaliseerd hebben? Tot slot beschrijven we de conclusies en aanbevelingen in hoofdstuk 4.

Niet alle vormen van lesgeven met ict, aandachtsgebieden van lesgeven over ict en competenties zijn in eerdere metingen bevestigd. We kunnen alleen een ontwikkeling laten zien op die gebieden die in alle drie de jaren zijn gemonitord. Daarnaast geldt dat de vragen uit de monitor gedurende de tijd zijn doorontwikkeld. Dit betekent dat bepaalde vragen zijn verwijderd of juist zijn toegevoegd. Wanneer we deze vragen zouden meenemen in het ontwikkelingsbeeld van de competenties en het gebruik van ict in het onderwijs, zou dat mogelijk een vertekend beeld geven. Daarom zijn alleen de vragen meegenomen die in elke voorgaande meting van de monitor zijn gesteld.

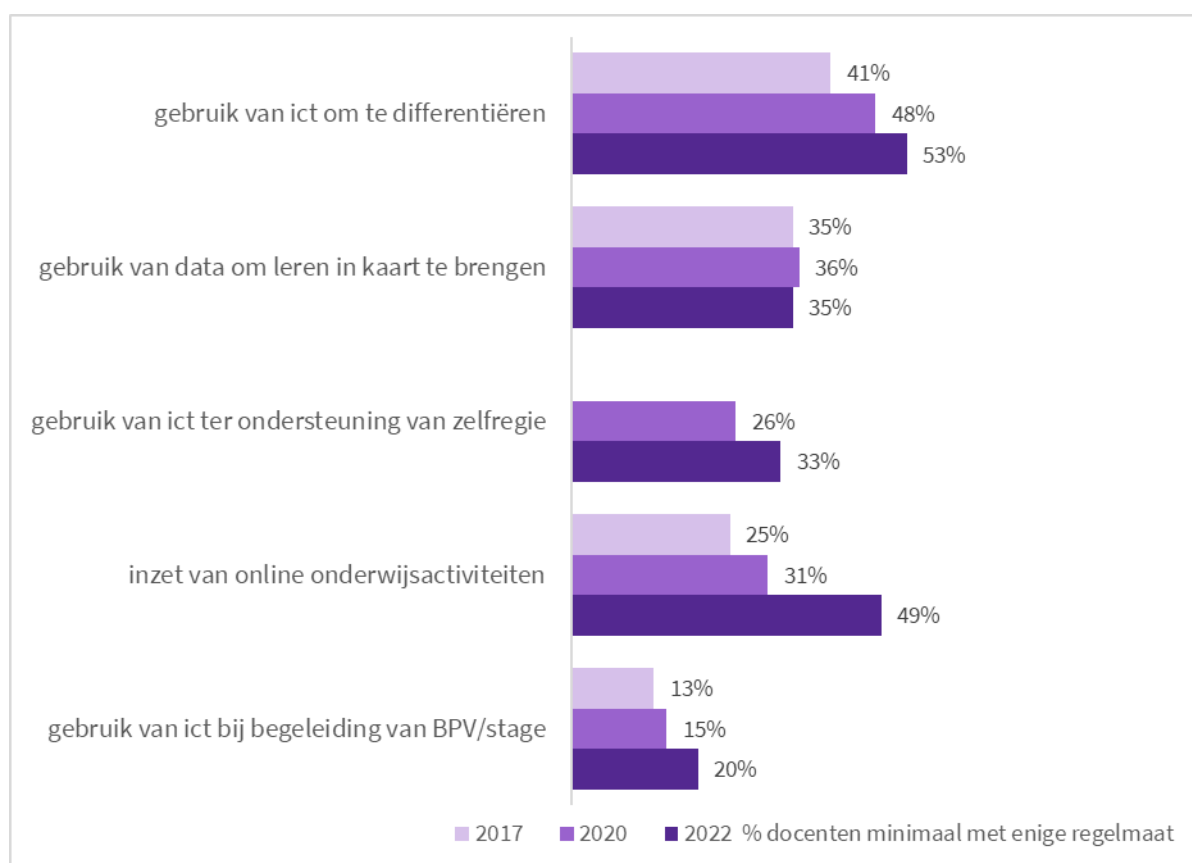
² Deze eerste lockdown duurde tot 1 juni 2020, waarna het mbo weer voor een kwart van de tijd open mocht.

2. Ontwikkeling op het gebied van lesgeven met en over ict en onderliggende competenties

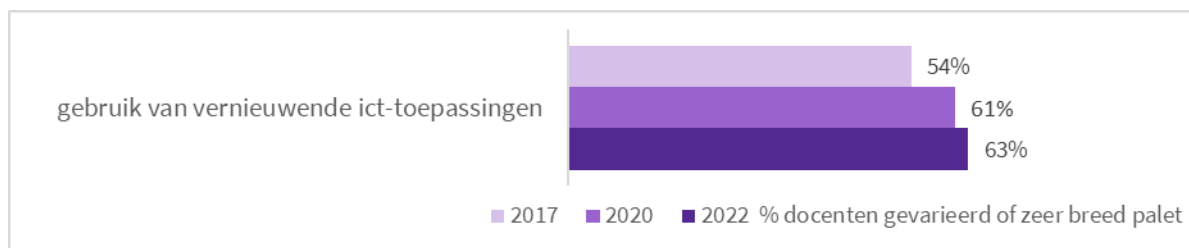
In dit hoofdstuk gaan we na in hoeverre docenten zich hebben ontwikkeld op het gebied van lesgeven met en over ict en in welke mate bij deze docenten de onderliggende competenties ontwikkeld zijn. We kijken hierbij naar het gebruik van ict als didactisch middel (het lesgeven *met* ict), de aandacht voor ict-vaardigheden van de studenten (het lesgeven *over* ict) en de competenties waarover een docent moet beschikken om zowel met als over ict les te kunnen geven. De vormen van lesgeven met ict, de aandachtsgebieden van lesgeven over ict en de competenties worden nader toegelicht in Katern A.

2.1. Lesgeven met ict

In 2020 kwamen we tot de conclusie dat meer mbo-docenten gebruikmaakten van ict in het onderwijs dan in 2017. In 2022 is er wederom sprake van een stijging ten opzichte van 2020. Vanaf 2017 is er een stijgende lijn in het aantal docenten dat minimaal met enige regelmaat ict gebruikt om te differentiëren, ict inzet voor online onderwijsactiviteiten en ict gebruikt bij het begeleiden van BPV/stage. Het aandeel docenten met een (zeer) gevarieerd palet aan vernieuwende ict-toepassingen is met name tussen 2017 en 2020 gestegen en daarna stabiel gebleven.

Figuur 2.1 - Percentage docenten dat minimaal met enige regelmaat lesgeeft met ict, 2017: n = 1708, 2020: n = 1980, 2022: n = 1606, BPV/stage 2017: n = 990, 2020: n = 1088, 2022: n = 898.

Figuur 2.2 - Percentage docenten met een (zeer) gevarieerd palet, 2017: n = 1708, 2020: n = 1980, 2022: n = 1606.

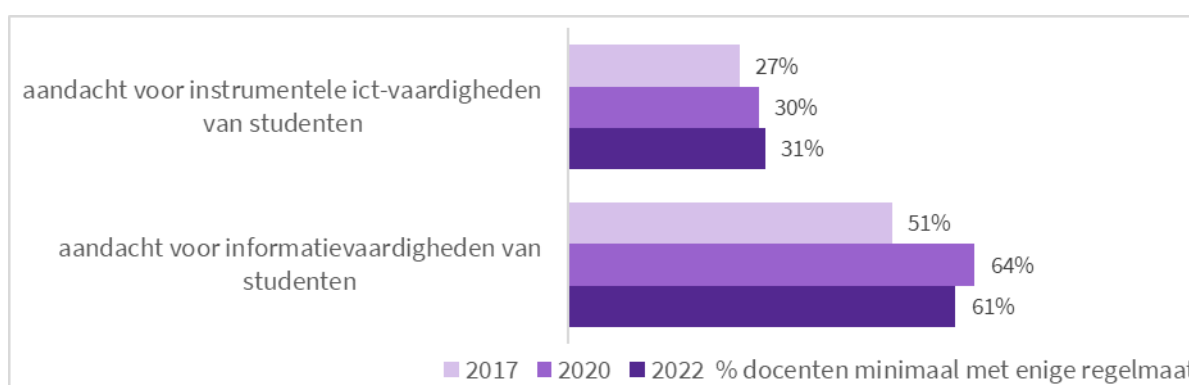
De toename in het aantal docenten dat lesgeeft met ict komt doordat docenten veel verschillende toepassingen van ict vaker zijn gaan inzetten. Bij veel van de toepassingen die in alle drie de metingen zijn bevraagd, is er sprake van een significante toename ten opzichte van in 2017 en/of 2020. De toegenomen ict-inzet door docenten ten opzichte van met name 2017, zijn het klaarzetten van lessen in een online omgeving, de toepassing van ict om studenten feedback op maat te geven, het gebruiken van apps voor de lessen, het beschikbaar stellen van digitaal lesmateriaal voor op de stage-/BPV-plek en het online laten samenwerken van studenten.

De uitzondering op deze overkoepelde trend is het gebruik van data om het leren in kaart te brengen. De meeste docenten gebruiken bijna nooit digitale data om de sterke/zwakke punten om het leergedrag van individuele studenten in kaart te brengen. Er is op dit gebied ook geen ontwikkeling zichtbaar sinds 2017.

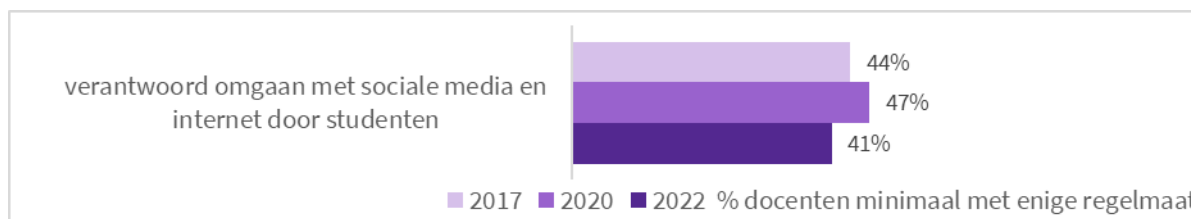
Het gebruik van ict voor de ondersteuning van zelfregie is voor het eerst bevraagd in 2020. In 2022 zijn er meer docenten die minimaal met enige regelmaat ict inzetten om de zelfregie van studenten te ondersteunen. Het gaat hierbij om het gebruik van digitale data die studenten kunnen gebruiken om zicht te krijgen op de eigen ontwikkeling, het gebruik van ict door studenten om de manier waarop ze leren, de inzet van ict zodat studenten aanwijzingen krijgen over de vervolgstappen om leerdoelen te behalen en de inzet van ict-tools zodat studenten feedback krijgen op hun ontwikkeling.

2.2. Lesgeven over ict

Tussen 2017 en 2020 is er sprake van een toename in het lesgeven *over* ict: docenten besteedden, in vergelijking met de situatie vóór het afstandsonderwijs, meer aandacht aan de ict-vaardigheden van studenten. Het ging toen met name om ict-vaardigheden gericht op zelfstandigheid van studenten in het gebruik van ict, zoals het beoordelen van online gevonden informatie en het zelfstandig uitproberen en eigen maken van nieuwe ict-toepassingen. De toename in het lesgeven over ict heeft zich in 2022 niet doorgezet. De meeste aspecten kregen in 2022 ongeveer evenveel aandacht als in 2020, andere aspecten zijn teruggezaakt naar het niveau van 2017. Dit laatste geldt voor de aandacht voor de specifieke ict-vaardigheden die de beroepspraktijk vraagt en de aandacht voor de verantwoorde omgang met sociale media en internet door studenten.

Figuur 2.3 - Percentage docenten dat minimaal met enige regelmaat lesgeeft over ict, 2017: n = 1708, 2020: n = 1980, 2022: n = 1606.

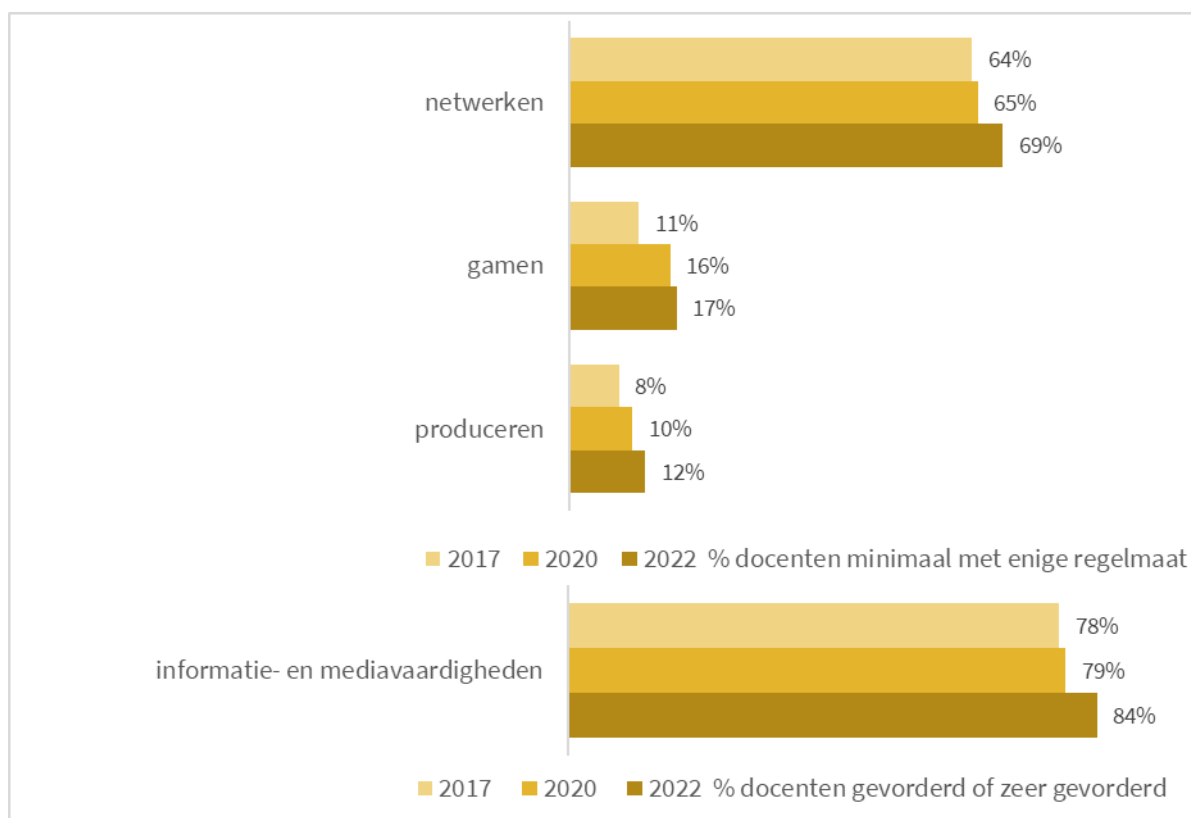

Figuur 2.4 - Percentage docenten dat minimaal met enige regelmaat lesgeeft over ict, 2017: n = 1708, 2020: n = 1980, 2022: n = 1606.

2.3. Competenties voor lesgeven met en over ict

Eigen ict-geletterdheid van de docent

Het eigen dagelijks ict-gebruik van docenten nam toe tussen 2017 en 2022. Er wordt meer genetwerkt, meer gegamed en meer geproduceerd met ict. De toename in produceren zit met name in het gebruik van videobewerkingstools. Meer docenten maken en bewerken eigen video's en meer docenten zijn gaan vloggen. Ook schatten nu meer docenten hun informatie- en mediavaardigheden als 'gevorderd' of 'zeer gevorderd'.

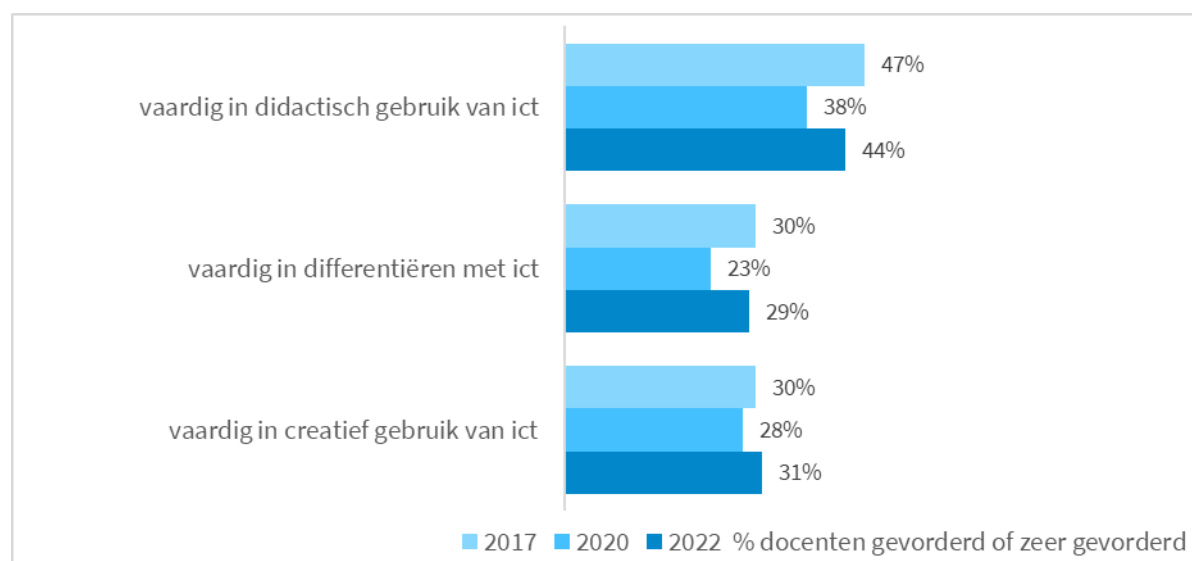
Figuur 2.5 - Percentage docenten dat zich vaardig voelt met betrekking tot ict-geletterdheid, 2017: n = 1686, 2020: n = 1876, 2022: n = 1458. Informatie 2017: n = 1687, 2020: n = 1884, 2022: n = 1468.

Vaardig in lesgeven met ict

Docenten voelden zich in 2020, in vergelijking met 2017, minder vaardig in de toepassing van ict in het onderwijs. Dit zou kunnen duiden op meer inzicht in de eigen vaardigheden (bewust onbekwaam). Er was sprake van een duidelijke dip in vaardigheden bij de start van afstandsonderwijs. Vanaf mei 2020 nam het gevoel vaardig te zijn weer toe. Klaarblijkelijk waren docenten erin geslaagd de benodigde technologie eigen te maken. Docenten zijn in 2022, wat betreft de vaardigheid in lesgeven met ict, weer op het niveau van 2017. De aspecten waarop docenten zich in 2022 iets vaardiger voelden ten opzichte van 2017, zijn opdrachten, lesmaterialen en bronnen klaarzetten op het netwerk en het ontwikkelen van digitaal leermateriaal. Op een

aantal aspecten voelen docenten zich in 2022 minder vaardig dan in 2017. Het gaat hier om het gebruikmaken van educatieve programma's en ict-toepassingen die relevant zijn voor de beroepspraktijk van de student, studenten begeleiden bij het gebruik van internet zodat zij zelf relevante informatie leren vinden en beoordelen en het bepalen van welke onderwijssituaties geschikt zijn om gebruik te maken van ict.

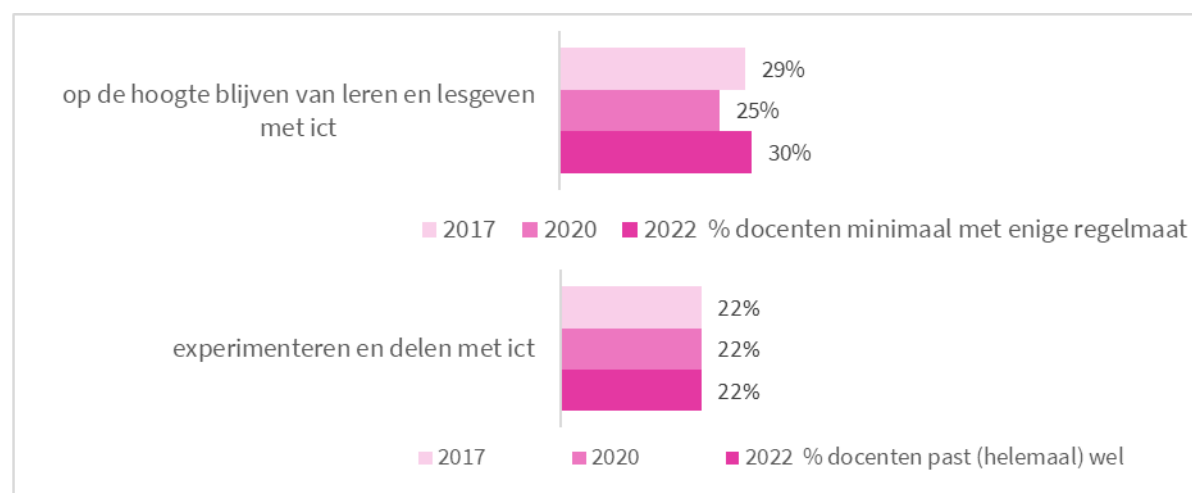
Figuur 2.6 - Percentage docenten dat zich vaardig voelt in lesgeven met ict, vaardig gebruik 2017: n = 1704, 2020: n = 1915, 2022: n = 1538, vaardig differentiatie 2017: n = 1700, 2020: n = 1915, 2022: n = 1538, creatief gebruik 2017: n = 1693, 2020: n = 1894, 2022: n = 1521.

Competentie om te leren en innoveren met ict

We zien nagenoeg geen ontwikkeling in de competentie om te leren en innoveren met ict. Docenten houden zich weinig op de hoogte van de ontwikkelingen op het gebied van leren en lesgeven met ict. Tijdens de eerste weken van afstandsonderwijs was er een korte opleving in de mate waarin docenten zich op de hoogte hielden, maar deze trend heeft niet doorgezet. De meeste docenten gaven in 2017 aan dat experimenteren en delen niet, of een klein beetje bij hen pasten en dat was in 2022 niet anders.

Een uitzondering betreft de bevinding dat in 2022 iets meer docenten aangeven dat ze nieuwe digitale werkwijzen en materialen durven uit te proberen waarvan ze niet zeker weten of deze werken.

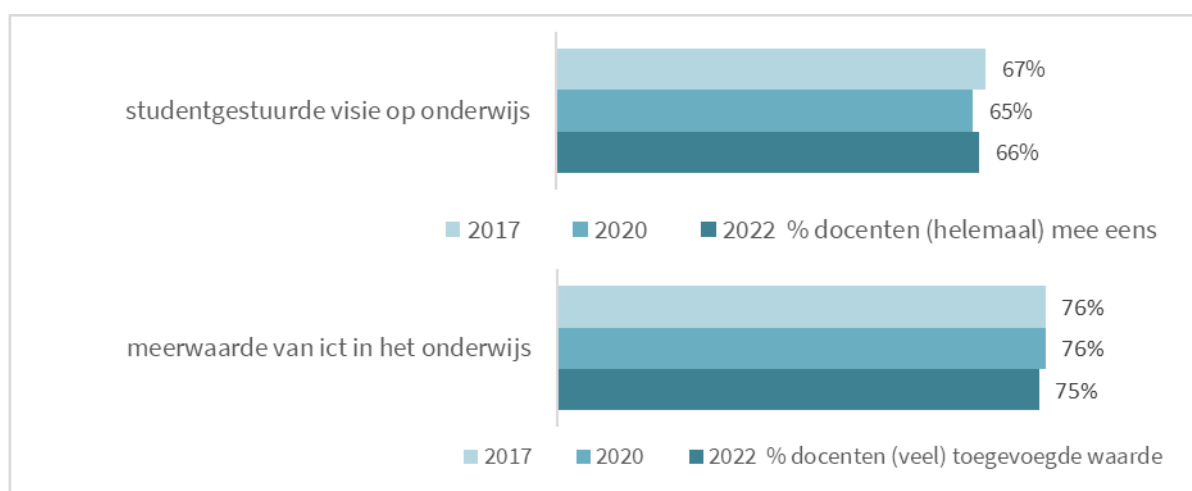
Aan de andere kant zien we dat juist minder docenten aangeven dat het delen van ideeën en opvattingen over onderwijs via sociale media bij hen past.

Figuur 2.7 - Percentage docenten dat zich vaardig acht in leren en innoveren; op de hoogte blijven 2017: n = 1672, 2020: n = 1894, 2022: n = 1480, experimenteren en delen 2017: n = 1679, 2020: n = 1888, 2022: n = 1470.

Visie op onderwijs van mbo-docenten

Twee derde van de docenten onderschrijft een studentgestuurde visie, waarbij de student een grote mate van regie moeten hebben op het eigen leren. Dit aandeel is nagenoeg gelijk gebleven door de tijd. Driekwart van de docenten ziet de meerwaarde in van ict, en ook dit aandeel lijkt onveranderd in de afgelopen jaren. Er dient hier echter wel een nuance te worden aangebracht. Zo zijn docenten de meerwaarde in gaan zien van ict om de samenwerking tussen studenten te stimuleren en te ondersteunen en zien ze minder de meerwaarde van ict in om de inhoud van onderwijs actueel te houden en aan te sluiten bij de manieren van leren van studenten.

Figuur 2.8 - Percentage docenten dat een studentgestuurde visie onderschrijft, visie 2017: n = 1686, 2020: n = 1863, 2022: n = 1440, meerwaarde 2017: n = 1683, 2020: n = 1856, 2022: n = 1417.

3. Ontwikkeling per bestuur

Over het algemeen geldt dat er ten opzichte van 2017 een toename is geweest in lesgeven met ict, dat er minder aandacht is voor ict-geletterdheid van studenten en dat er nagenoeg geen ontwikkeling is in de competenties om te leren met ict. De docenten van de deelnemende mbo-instellingen vertonen op deze gebieden de nodige overeenkomsten. Toch zijn er ook opvallende zaken. Om de ontwikkelingen tussen instellingen te vergelijken is het verschil berekend tussen de schaalgemiddeldes van 2017 en 2022. Een positief verschil betekent groei in inzet of competenties en een negatief verschil betekent een daling (zie Tabel 3.1) Per schaal is de instelling met de grootste groei tussen 2017 en 2022 ingekleurd.

Ten eerste zien we dat Helicon³ en ROC van Amsterdam College West meer in de pas zijn gaan lopen met andere mbo-instellingen als het gaat om lesgeven met en over ict. Deze instellingen behoorden in 2017 en 2022 tot de instellingen waar, met afstand, het minste werd lesgegeven met en over ict. ROC van Amsterdam College West heeft bij veel van de competenties de grootste ontwikkeling doorgemaakt van alle mbo-instellingen die deelnamen aan de monitor; bij Helicon namen de competenties ‘produceren met ict’ en ‘experimenteren en delen met ict’ het meest toe van alle deelnemers. Opvallend is de toename in het gebruik van vernieuwende ict-toepassingen bij ROC A12 en het gebruik van ict bij de begeleiding van BPV/stage bij het Hout- en Meubileringscollege. Beide trends zijn sinds 2020 zichtbaar en hebben zich doorgezet in 2022. Bij Aventus, Graafschap College, Rijn IJssel en ROC Nijmegen sluiten de ontwikkelingen grotendeels aan bij het gemiddelde beeld.

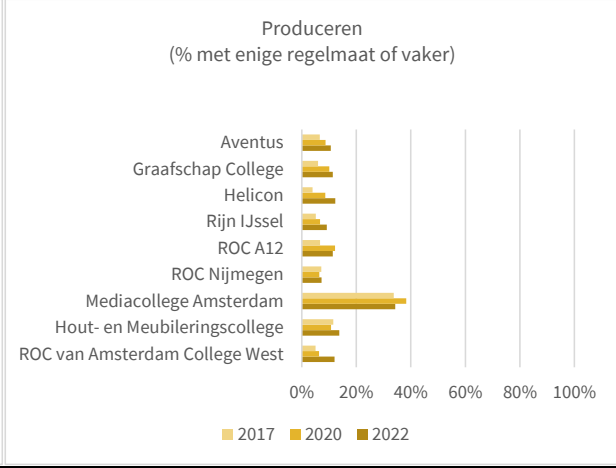
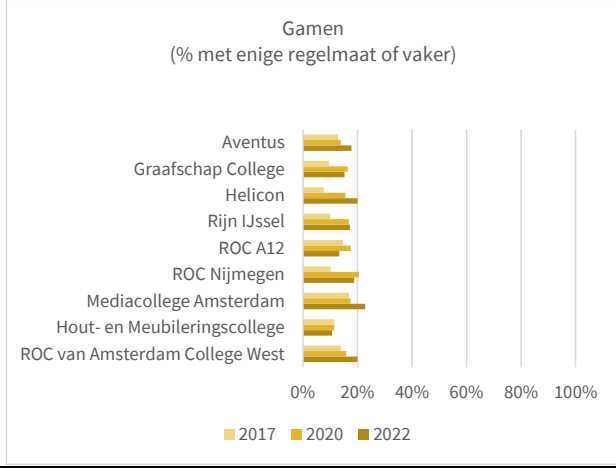
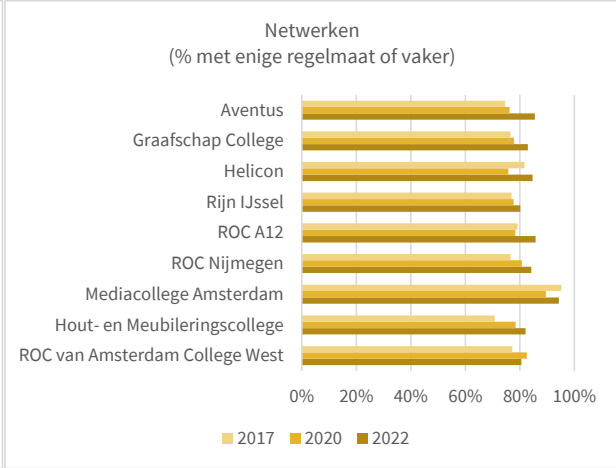
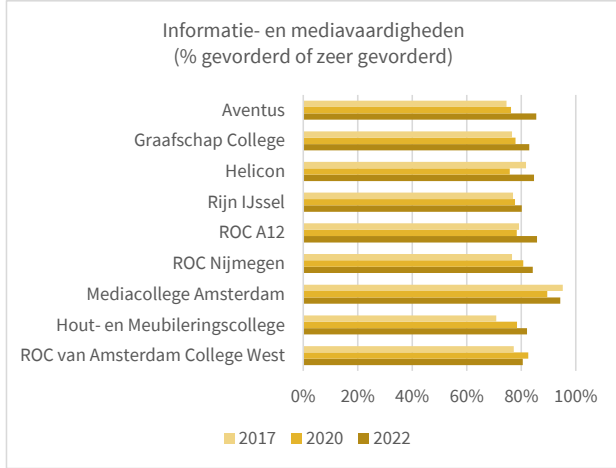
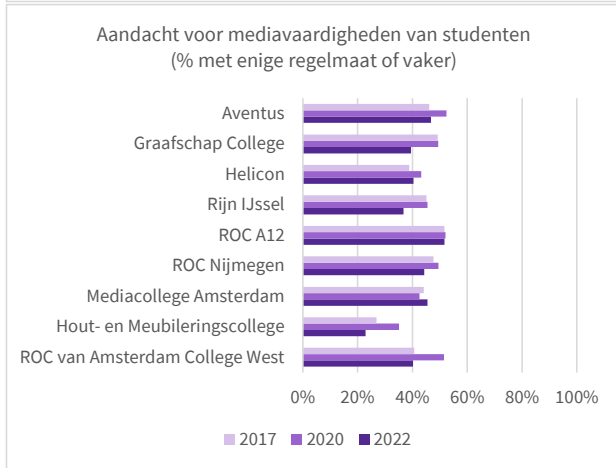
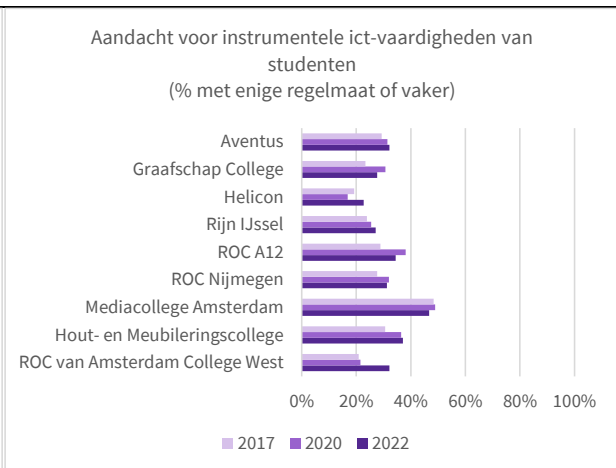
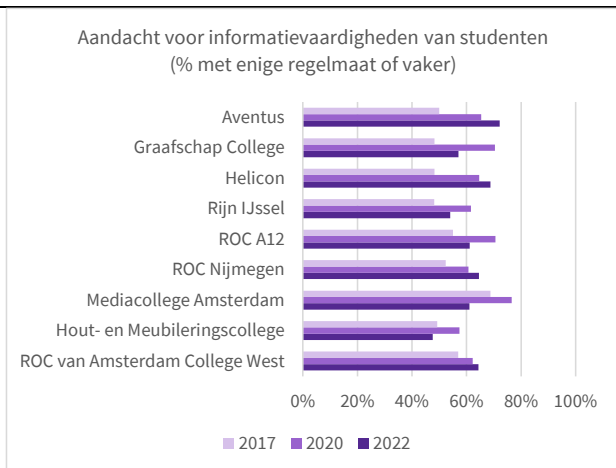
	gebruik van vernieuwende ict-toepassingen	gebruik van ict om te differentiëren	gebruik van data om leren in kaart te brengen	gebruik van ict ter ondersteuning van zelfregie	inzet van online onderwijsactiviteiten	gebruik van ict bij begeleiding van BPV/stage	aandacht voor instrumentele ict-vaardigheden studenten	aandacht voor informatievevaardigheden studenten	verantwoord omgaan met sociale media en internet door studenten	netwerken	gamen	produceren	informatie- en mediavaardigheden	vaardig in didactisch gebruik van ict	vaardig in differentiëren met ict	vaardig in creatief gebruik van ict	op de hoogte blijven over leren en lesgeven met ict	experimenteren en delen met ict	studentgestuurde visie op onderwijs	meerwaarde van ict in het onderwijs
Aventus	0,5	0,3	0,0	0,2	0,6	0,1	0,1	0,4	-0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	-0,1	-0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
Graafschap College	0,1	0,3	-0,1	0,0	0,4	0,1	0,1	0,1	-0,3	0,0	0,1	0,1	0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,2	-0,1	0,0
Helicon	0,6	0,3	-0,1	0,2	0,8	0,3	0,2	0,4	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	-0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
Rijn IJssel	0,2	0,2	0,0	0,1	0,4	0,2	0,1	0,1	-0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	-0,1	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0
ROC A12	0,8	0,3	0,1	0,1	0,8	0,3	0,2	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
ROC Nijmegen	0,3	0,2	-0,1	0,1	0,3	0,2	0,1	0,2	-0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	-0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,1
Mediacollege Amsterdam	0,1	0,2	0,0	0,3	0,5	0,7	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,0	0,0	-0,1
Hout- en Meubileringscollege	0,1	0,3	0,2	0,3	0,8	0,9	0,2	0,1	-0,1	0,2	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,0	0,0	-0,1	-0,1
ROC van Amsterdam College West	0,0	0,3	0,3	0,2	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	0,2	0,4	0,2	-0,1	-0,1	0,0

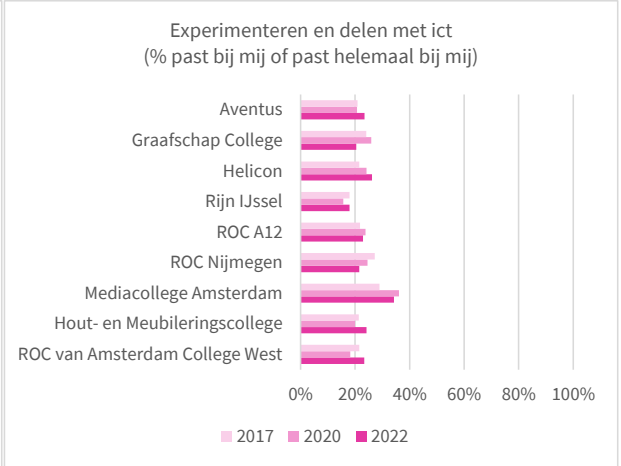
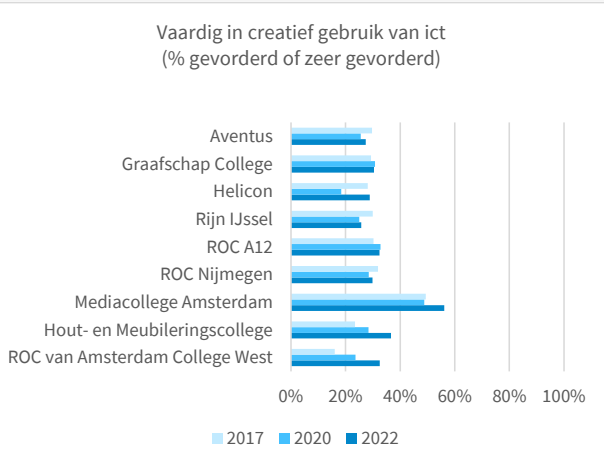
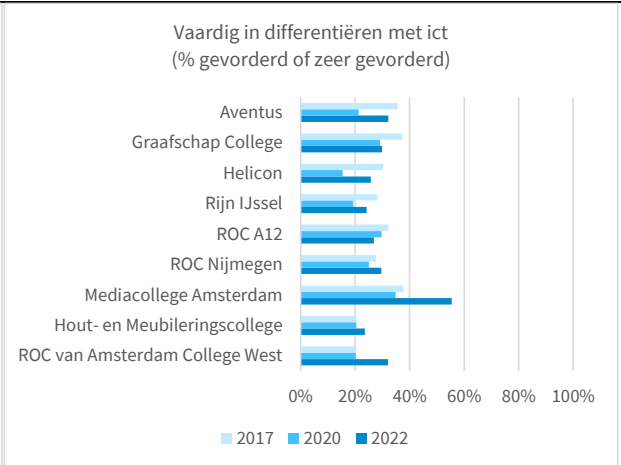
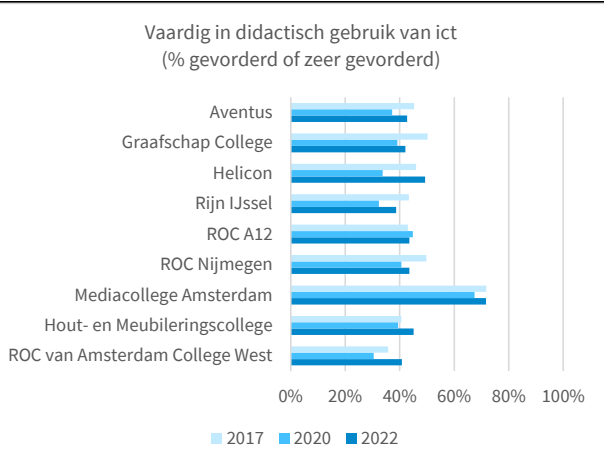
Tabel 3.1 – Overzichtstabel met per bestuur het verschil in schaalgemiddelde bij de ontwikkeling in inzet van ict, aandacht voor ict-geletterdheid en competenties voor leren met ict tussen 2017 en 2022. *) Gebruik van ict ter ondersteuning van zelfregie is bevestigd sinds 2020. In de tabel is het verschil tussen 2020-2022 weergegeven. **) Bij de aandacht voor mediavaardigheden voor studenten betreft het geen samengestelde schaalgemiddelde, maar het gemiddelde op één item. ***) Instelling met grootste verschil in schaalgemiddelde 2017-2022 is gekleurd.

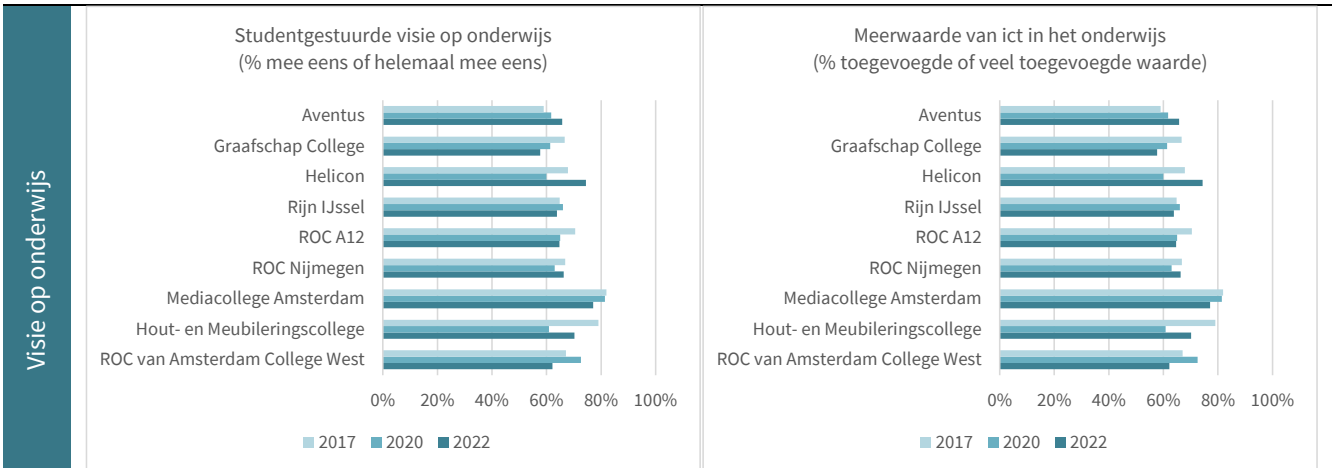
³ Helicon fuseerde in 2021 met Wellantcollege en het CITAVERDE College tot Yuverta. Voor 2022 zijn alleen de docenten van Yuverta geselecteerd die voorheen tot Helicon behoorden.

In onderstaande figuren is de ontwikkeling per instelling te zien voor de verschillende manieren waarop ict wordt ingezet in het onderwijs, voor de mate waarin er aandacht is voor ict geletterdheid van de studenten en de competenties voor leren met ict.

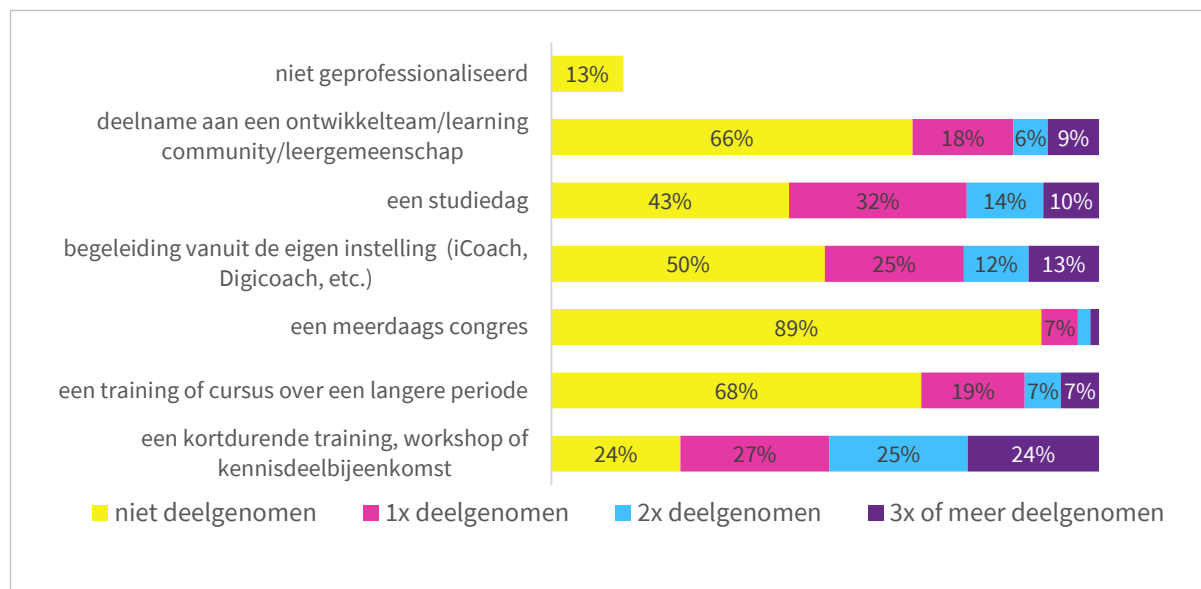

Figuur 3.1 - Schalen per bestuur. 2017: n = 1708, 2020: n = 1980, 2022: n = 1606.

4. Opbrengsten van professionalisering

In Katern A stonden de aard en intensiteit van professionaliseringsactiviteiten van mbo-docenten centraal op het gebied van ict in het onderwijs. Figuur 4.1, dat ook is opgenomen in Katern A, toont dat een groot deel van de mbo-docenten (87%) van 2020 tot 2022 heeft deelgenomen aan minimaal één professionaliseringsactiviteit op het gebied van onderwijs en ict. Drie kwart geeft aan twee of meer professionaliseringsactiviteiten te hebben ondernomen en meer dan de helft (55%) heeft deelgenomen aan drie of meer soorten activiteiten.

Figuur 4.1 - De deelname van docenten aan professionaliseringsactiviteiten gericht op ict in het onderwijs van 2020 tot 2022. Verdeling naar schaalscore, in percentages: n = 5.472

In Katern A zagen we een relatie tussen deelname aan professionaliseringsactiviteiten en (de vaardigheid in) het lesgeven met en over ict. Docenten die aan veel activiteiten hebben deelgenomen hebben beter ontwikkelde competenties en zetten vaker ict in dan docenten die dat in mindere mate hebben gedaan. We merkten daarbij al op dat dit niet hoeft te betekenen dat er sprake is van een oorzaak-gevolgrelatie. Het volgen van professionaliseringsactiviteiten kan zorgen voor meer competenties en een breder palet aan ict-toepassingen, maar docenten die toch al geïnteresseerd en vaardig zijn in het lesgeven met ict, zijn mogelijk eerder geneigd te kiezen voor professionaliseringsactiviteiten op dit gebied dan docenten bij wie deze interesse en/of vaardigheid ontbreken.

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de invloed die professionalisering heeft op de ontwikkeling die individuele docenten doormaken. Dit doen we door het aantal *verschillende* professionaliseringsactiviteiten op te tellen en een indeling te maken in vier groepen: docenten die zich niet op dit gebied hebben geprofessionaliseerd, docenten die één activiteit hebben ondernomen, docenten die twee activiteiten hebben ondernomen en docenten die drie of meer verschillende professionaliseringsactiviteiten hebben ondernomen. Vervolgens bekijken we in Figuur 4.2 tot en met Figuur 4.4 de verschillen in ontwikkeling tussen 2020 en 2022 in lesgeven met ict en de bijbehorende competenties.

Voor deze analyse zijn alleen docenten geselecteerd die in zowel 2020 als 2022 aan de monitor hebben deelgenomen. Het betreft 771 docenten afkomstig van tien mbo-instellingen.

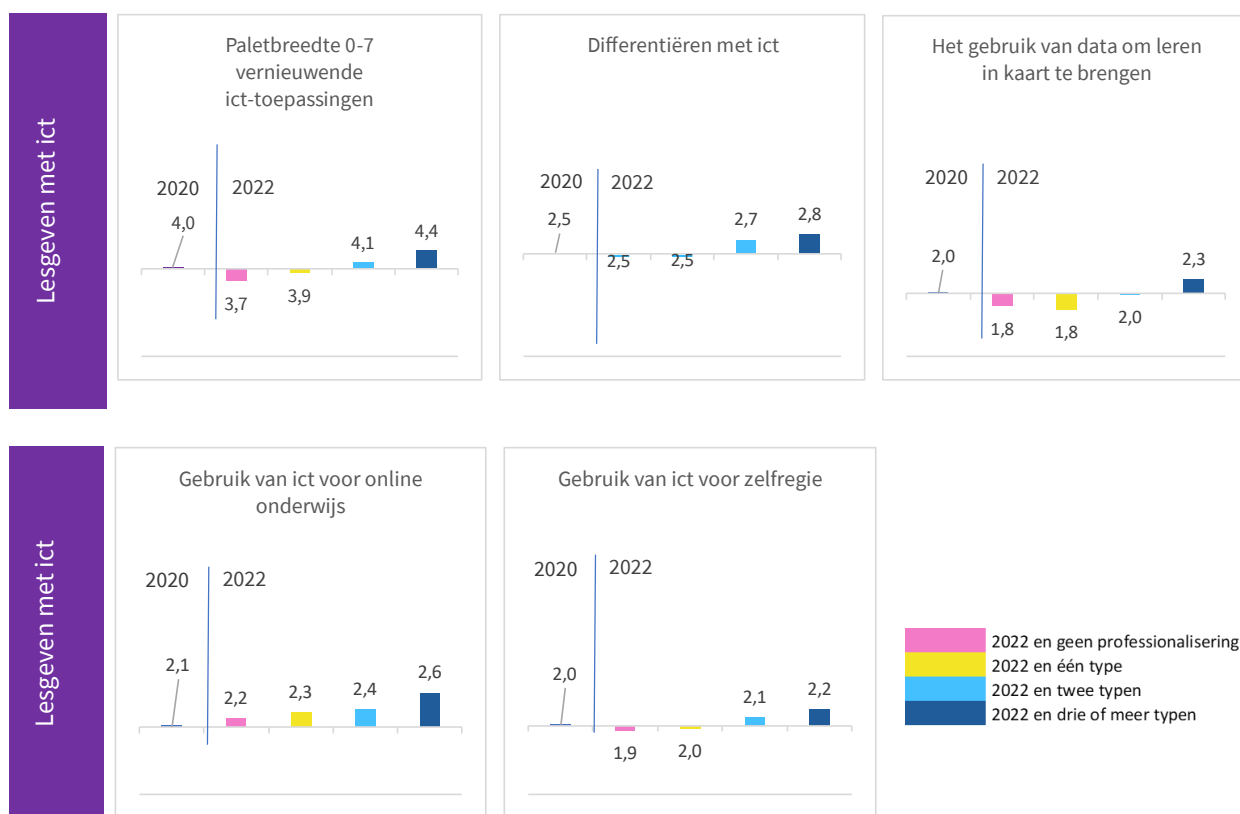
Middels een multi-levelanalyse zijn gemiddelden geschat voor de verschillende groepen docenten. De resultaten uit 2022 zijn vergeleken met de startwaarden uit 2020. Op deze manier zien we voor de groepen afzonderlijk of hun competenties zich ontwikkeld hebben en/of er meer aandacht was voor ict in het onderwijs.

4.1. Resultaten

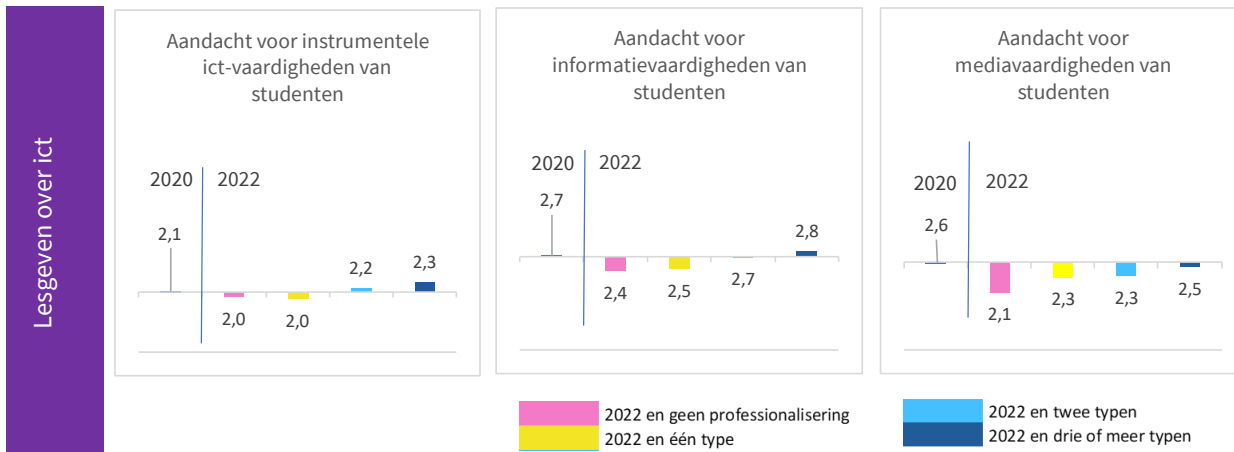
Docenten die zich van 2020 tot 2022 hebben bekwaamd op het gebied van ict in het onderwijs, zijn in deze periode meer ict gaan inzetten. Tegelijkertijd zien we dat docenten die zich niet of nauwelijks professionaliseerden op het gebied van ict in het onderwijs zelfs minder ict zijn gaan toepassen. Dit geldt voor het aantal vernieuwende ict-toepassingen dat met enige regelmaat wordt ingezet, het data-gebaseerd monitoren van leren, de inzet van online onderwijs en het gebruik van ict voor zelfregie. Voor al deze vormen van lesgeven met ict zien we dat er een significante stijging is in 2022 ten opzichte van 2020 (waarde 2020 snijdt met de X-as) wanneer docenten drie of meer *verschillende* professionaliseringsactiviteiten op het gebied van ict in het onderwijs hebben ondernomen. Voor het differentiëren met ict geldt al een stijging bij twee professionaliseringsactiviteiten van 2020 tot 2022.

Voor het beeld: in de figuren staat de gemiddelde score uit 2020 op de betreffende schaal. Deze schalen hebben een maximum van 5. Daarnaast staan de gemiddelden weergegeven naar de mate waarin docenten zich hebben geprofessionaliseerd. Ter illustratie: in 2020 scoorde het gebruik van data om leren in kaart te brengen een 2,0 op een schaal van 5. Docenten die niet of één keer deelnamen aan professionalisering zijn dit minder vaak gaan doen in 2022 en scoren een 1,8. Docenten die vaker dan drie keer deelnamen aan professionalisering zijn juist vaker gebruik gaan maken van data om het leren in kaart te brengen (2,3).

Figuur 4.2 - Ontwikkeling lesgeven met ict naar aantal gevolgde professionaliseringsactiviteiten: n = 771. Data zijn afkomstig van tien mbo-instellingen die de monitor in zowel 2020 als 2022 hebben ingevuld.

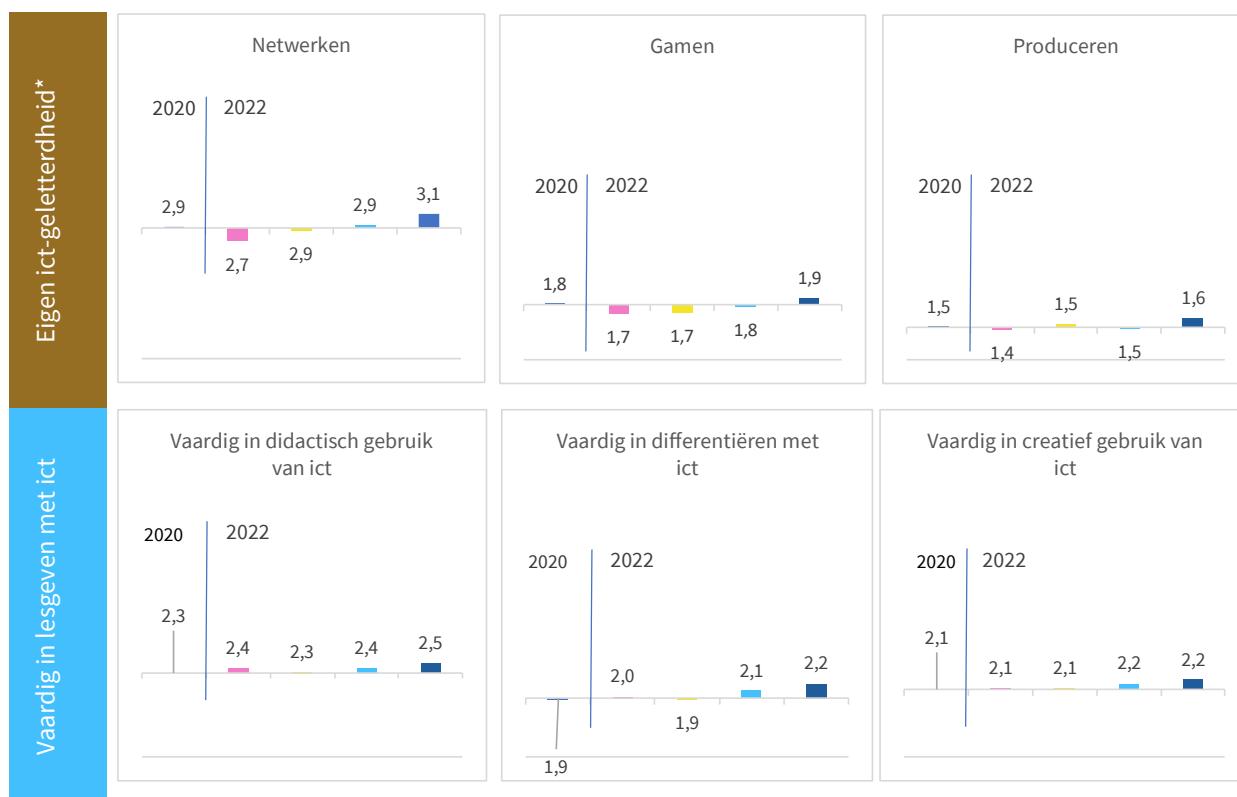
Bij de aandacht die er was voor de digitale geletterdheid van studenten zien we een vergelijkbaar beeld. De groep docenten die drie of meer typen professionaliseringsactiviteiten heeft ondernomen, besteedde meer aandacht aan ict in 2022 dan in 2020. Docenten die zich hier niet in professionaliseren, hadden hier juist minder aandacht voor in vergelijking tot 2020.

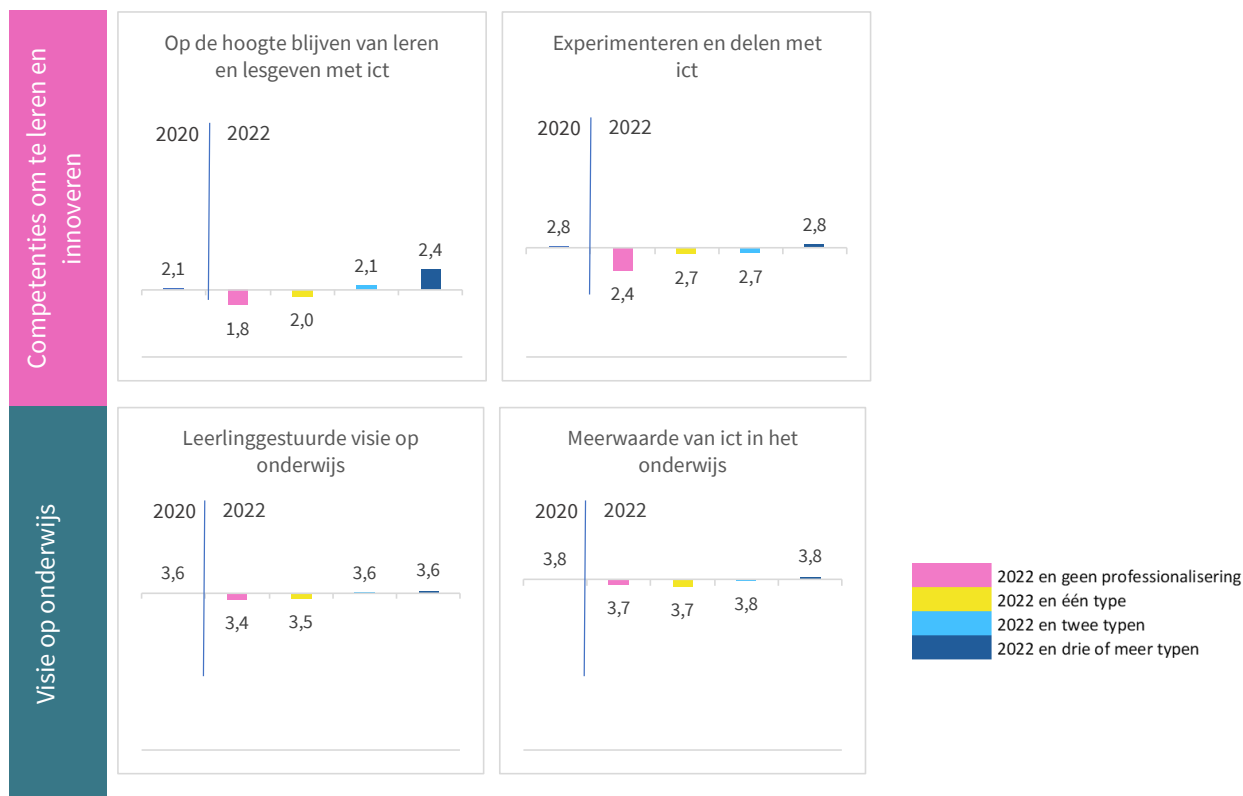

Figuur 4.3 - Ontwikkeling lesgeven over ict naar aantal gevolgde professionaliseringsactiviteiten: n = 771. Data zijn afkomstig van tien mbo-instellingen die de monitor in zowel 2020 als 2022 hebben ingevuld.

Ook de impact van professionalisering op competenties voor leren met ict is in kaart gebracht met behulp van een multi-level analyse. De tendens dat frequente deelname aan professionaliseringsactiviteiten leidt tot meer ontwikkeling, zien we ook terug bij de competenties. We zien bij de eigen ict-geletterdheid en de vaardigheid om les te geven een significante toename bij de docenten die aan minstens drie professionaliseringsactiviteiten hebben deelgenomen.

Bij de competentie 'leren en innoveren' zien we alleen een stijging bij docenten die aan minstens drie activiteiten deelnamen. Docenten die zich niet of nauwelijks hebben geprofessionaliseerd op het gebied van ict en onderwijs, zijn juist minder competent geworden.

Figuur 4.4 - Ontwikkeling competenties docenten naar aantal gevolgde professionaliseringsactiviteiten: n = 771. Data zijn afkomstig van tien mbo-instellingen die de monitor in zowel 2020 als 2022 hebben ingevuld. * De ontwikkeling van de competentie ‘informatie- en mediavaardigheden’ was niet significant gestegen of gedaald naar de mate van professionaliseringsactiviteiten.

Wat de resultaten nog niet laten zien, is welke soorten professionalisering de grootste impact hebben. Hier gaan we in een vervolgonderzoek mee aan de slag.

5. Samenvattende conclusie en aanbevelingen

In dit rapport hebben we de ontwikkelingen beschreven van het lesgeven met en over ict en de bijbehorende competenties van docenten in het mbo. Er is een algemeen beeld geschetst en er is stilgestaan bij de verschillen tussen instellingen. Elke instelling kan via een portal de eigen resultaten tot op het niveau van de onderwijsteams raadplegen.

Hoe hebben mbo-docenten zich in de periode 2017-2022 ontwikkeld in het lesgeven met en over ict en in hoeverre zijn hun competenties op dit gebied ontwikkeld?

Lesgeven met ict

De manieren waarop en de mate waarin docenten in het mbo lesgeven met ict hebben zich in de jaren 2017 tot en met 2022 op verschillende manieren ontwikkeld. Docenten zijn meer gebruik gaan maken van ict om te differentiëren, hebben hun palet aan vernieuwende ict-toepassingen uitgebreid en zijn vaker ict gaan inzetten in de begeleiding van studenten bij BPV/stage. Deze ontwikkelingen zijn geleidelijk gegaan. De ‘doorbraak in gebruik van ict’ die verwacht werd na de periode van afstandsonderwijs, is in algemene zin uitgebleven. Bij de inzet van online onderwijsactiviteiten is er wel sprake van een dusdanige groei die, aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, te danken is aan de periode van het afstandsonderwijs ten gevolge van de COVID-19-crisis. Het gaat hierbij vooral om het faciliteren van online samenwerking van studenten buiten de klas. De docent zorgt ervoor dat de opdrachten klaar staan in een online omgeving, dat studenten online kunnen samenwerken en dat studenten elkaars werk online van feedback kunnen voorzien.

Het is opvallend dat er tussen 2020 en 2022 een toename was in het gebruik van ict ter ondersteuning van zelfregie door studenten, terwijl het gebruik van data om leren in kaart te brengen sinds 2017 gelijk is gebleven. Tussen 2020 en 2022 zijn er dus meer docenten die ervoor zorgen dat studenten met behulp van data en ict zicht krijgen op hun eigen ontwikkeling, maar is er geen toename in docenten die zelf data van studenten gebruiken om sterke en zwakke punten en het leergedrag van studenten in kaart te brengen.

Lesgeven over ict

In Katern A constateerden we dat ict-geletterdheid van studenten weinig structurele aandacht krijgt van mbo-docenten. In de trendanalyse komt naar voren dat er in 2020 meer aandacht was voor de ict-vaardigheden van studenten dan in 2017. Dit is mogelijk het gevolg van het inzicht dat de docenten kregen gedurende het afstandsonderwijs⁴ in de feitelijke, soms tegenvallende, digitale geletterdheid van studenten. In 2022 zien we dat de aandacht voor ict-geletterdheid van de studenten terug is op het niveau van 2017. Uitzonderingen zijn de docenten van Aventus en in iets mindere mate Helicon waar in de periode van 2017 tot 2022 een stabiele groei te zien is in de aandacht voor ict-geletterdheid van studenten.

Competenties

Geconfronteerd met het afstandsonderwijs bleken docenten wat minder bekwaam dan eerder aangegeven, hetgeen terug te zien is in een daling in competenties in 2020. Inmiddels zijn de competenties voor leren met ict weer op het niveau van 2017. Alleen de eigen informatie- en mediavaardigheden van mbo-docenten zijn gedurende de afgelopen jaren toegenomen. We zien geen verschillen tussen instellingen in ontwikkelingen in de tijd. Wel zien we dat de competenties voor leren met ict het meest zijn toegenomen bij de docenten van het Mediacollege in Amsterdam.

⁴ Zie hierover meer in het rapport ‘Leren en lesgeven met ict in het mbo – Meting 2020’:

<https://www.ixperium.nl/onderzoeken-en-ontwikkelen/publicaties/rapport-monitor-leren-en-lesgeven-met-ict-in-mbo/>

Professionalisering

Professionalisering is een belangrijk middel om docentcompetenties voor leren met ict verder te ontwikkelen. In dit rapport is bekeken welke ontwikkeling docenten van 2020 tot 2022 hebben doorgemaakt en in welke mate deze ontwikkeling samenhangt met de ondernomen professionaliseringsactiviteiten.

We zien dat docenten die zich professionaliseren op het gebied van ict op het onderwijs vaker ict inzetten in de les, meer aandacht besteden aan de ict-geletterdheid van studenten en een grotere ontwikkeling laten zien in de competenties voor leren met ict dan docenten die zich niet of nauwelijks professionaliseren op het gebied van ict in het onderwijs. We zien zelfs dat docenten die geen professionalisering op dit gebied ondernemen minder aandacht hebben voor ict in het onderwijs dan in 2020. Uit de resultaten kan zelfs afgeleid worden dat dat zonder professionalisering de competenties achteruit gaan.

Aanbevelingen

We zien dat professionalisering op het gebied van leren met ict bijdraagt aan meer ict-rijk onderwijs en aan de ontwikkeling van competenties voor leren met ict. Tegelijkertijd zien we dat professionaliseren op dit gebied nog geen gemeengoed is, en dat er binnen scholen veel verschil zit tussen docenten als het gaat om de mate waarin zij zich professionaliseren. Om de digitaliseringimpuls doorgang te geven, is het van belang duidelijke kaders te stellen, doelen en ambities uit te spreken en alle docenten deel te laten nemen aan professionaliseringsactiviteiten. De resultaten laten immers zien dat stilstand achteruitgang betekent.

6. Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht mbo-instellingen die eerder deelnamen aan de monitor*

	2017		2020		2022	
	n	%	n	%	n	%
Aventus	256	36%	309	46%	280	38%
Graafschap College	201	36%	176	35%	228	37%
Hout- en Meubileringscollege	134	52%	148	27%	105	33%
Mediacollege Amsterdam**	93	45%	94	43%	77	37%
Rijn IJssel	330	39%	448	51%	335	38%
ROC A12	149	34%	194	57%	116	28%
ROC Nijmegen	235	43%	303	45%	237	32%
ROC van Amsterdam College West	86	30%	130	45%	87	29%
Helicon** ***	224	49%	178	33%	141	54%
totaal	1.708	40%	1.980	42%	1.606	38%

*) De verantwoording van de respons is in Bijlage 1 van Katern A te vinden.

**) Deze mbo-instellingen bieden naast mbo- ook vmbo-onderwijs aan. De resultaten van de vmbo-docenten die de monitor hebben ingevuld, zijn niet meegenomen in deze rapportage. Deze rapportage heeft betrekking op de docenten die onderwijs geven binnen het mbo. Deelnemende mbo-instellingen ontvangen via de portal wel een compleet overzicht van de resultaten van hun docenten.

***) Yuverta is in 2021 ontstaan vanuit een fusie van Wellantcollege, het CITAVERDE College en Helicon. Helicon heeft in 2017 en 2020 ook deelgenomen aan de monitor, Wellantcollege en het CITAVERDE College hebben dat niet. Voor de analyses in dit katern zijn dan ook alleen de organisatieonderdelen van Yuverta meegenomen die deel uitmaakten van het voormalige Helicon.

Bijlage 2: Schalen en bijbehorende vragen

Gebruik van vernieuwende ict-toepassingen
<i>Kun je aangeven hoe je het afgelopen jaar ict hebt ingezet in je onderwijs? In mijn onderwijs...</i> <i>(nooit – soms – met enige regelmaat – vaak – heel vaak)</i>
laat ik studenten games doen die gerelateerd zijn aan leerdoelen
kunnen studenten kiezen uit verschillende werkvormen met ict
laat ik studenten met behulp van online simulaties experimenteren in een realistische omgeving (herformulering 2022: 'laat ik studenten experimenteren met online simulaties of virtual reality')
laat ik studenten met sociale media werken voor specifieke leerdoelen
maak ik gebruik van apps voor mijn lessen
leer ik studenten beroepsspecifieke ict-toepassingen te gebruiken
gebruik ik sociale media in de begeleiding van studenten

Gebruik van ict om te differentiëren
<i>Kun je aangeven hoe je het afgelopen jaar ict hebt ingezet in je onderwijs? In mijn onderwijs...</i> <i>(nooit – soms – met enige regelmaat – vaak – heel vaak)</i>
oefenen studenten op hun eigen niveau met behulp van digitale leerstof
bied ik studenten digitale oefentoetsen aan zodat zij zelf weten waar ze staan
gebruik ik ict om studenten op maat feedback te geven
laat ik studenten zelfstandig werken op hun eigen niveau met behulp van ict (herformulering 2022: 'studenten zelfstandig werken met behulp van ict zodat ze op hun eigen niveau kunnen werken')
laat ik studenten met adaptieve ict-programma's werken die feedback en leerstof op maat bieden

Gebruik van ict ter ondersteuning van zelfregie
<i>Kun je aangeven of studenten in jouw onderwijs op de volgende manieren gebruikmaken van ict? In mijn onderwijs...</i> <i>(nooit – soms – met enige regelmaat – vaak – heel vaak)</i>
gebruiken studenten digitale data (bijvoorbeeld dashboards) om zelf zicht te hebben op hun ontwikkeling
gebruiken studenten ict om zelf inzicht te krijgen in de manier waarop ze leren
krijgen studenten met behulp van ict aanwijzingen over vervolgstappen om leerdoelen te behalen
gebruiken studenten software of apps waarmee ze hun werk plannen en organiseren
gebruiken studenten ict-tools om feedback te krijgen op hun ontwikkeling

Gebruik van data om leren in kaart te brengen

Kun je aangeven hoe je het afgelopen jaar ict hebt ingezet in je onderwijs? In mijn onderwijs...

(nooit – soms – met enige regelmaat – vaak – heel vaak)

breng ik met behulp van digitale data de sterke en zwakke punten van individuele studenten in kaart

breng ik met behulp van ict het leergedrag van individuele studenten in kaart

Inzet van online onderwijsactiviteiten

Kun je aangeven hoe je het afgelopen jaar ict hebt ingezet in je onderwijs? In mijn onderwijs...

(nooit – soms – met enige regelmaat – vaak – heel vaak)

laat ik studenten online samenwerken

zet ik lessen of opdrachten klaar in een online omgeving

laat ik studenten elkaar feedback geven in een online omgeving

Gebruik van ict bij de begeleiding van BPV/stage

Begeleid je doorgaans studenten bij BPV/praktijkleren/werkplekleren/stage?

Onder BPV verstaan we alle vormen van leren in de praktijk zoals praktijkleren, stages en beroepspraktijkvorming.

(ja/nee) indien 'ja':

Zet je ict in bij de begeleiding van werkplekleren/stages?

(nooit – soms – met enige regelmaat – vaak – heel vaak)

ik gebruik simulaties in de voorbereiding op stage/BPV

ik gebruik video-instructies in de voorbereiding op stage/BPV

ik gebruik sociale media in de begeleiding van studenten tijdens stage/BPV

ik stel lesmateriaal digitaal beschikbaar op de stage/BPV-plek

ik laat studenten digitaal praktijkervaringen inbrengen (film/audio)

ik kijk op afstand met studenten mee (bijvoorbeeld via webcam)

studenten gebruiken multimediaal materiaal als bewijslast

Aandacht voor instrumentele ict-vaardigheden van studenten

Kun je aangeven in hoeverre je het afgelopen jaar in je onderwijs aandacht hebt besteed aan de ict-geletterdheid van je studenten? In mijn onderwijs besteed ik aandacht aan...

(nooit – soms – met enige regelmaat – vaak – heel vaak)

instrumentele ict-vaardigheden van studenten

studenten de meerwaarde van ict voor het eigen leren laten inzien

de specifieke ict-vaardigheden die de beroepspraktijk vraagt

vaardigheden van studenten om zich nieuwe ict-toepassingen snel eigen te maken

vaardigheden van studenten om te programmeren en coderen

Aandacht voor informatievaardigheden van studenten

Kun je aangeven in hoeverre je het afgelopen jaar in je onderwijs aandacht hebt besteed aan de ict-geletterdheid van je studenten? In mijn onderwijs besteed ik aandacht aan...

(nooit – soms – met enige regelmaat – vaak – heel vaak)

vaardigheden van studenten om effectief online informatie te zoeken

vaardigheden van studenten om online gevonden informatie te beoordelen

Aandacht voor mediavaardigheden van studenten

Kun je aangeven in hoeverre je het afgelopen jaar in je onderwijs aandacht hebt besteed aan de ict-geletterdheid van je studenten? In mijn onderwijs besteed ik aandacht aan...

(nooit – soms – met enige regelmaat – vaak – heel vaak)

verantwoord omgaan met sociale media en internet door studenten

Informatie- en mediavaardigheden van de docent

Deze vraag gaat over de eigen ict-vaardigheden. Hoe vaardig ben je in het...?

(helemaal niet – basaal – gevorderd – zeer gevorderd)

communiceren en samenwerken via internet

bewust en verantwoord omgaan met internet

zoeken van online informatie

beoordelen van de betrouwbaarheid van online informatie of bronnen

Veilig mediagebruik: komt niet voor in 2020

Mediabewustzijn: komt niet voor in 2020

Instrumentele ict-vaardigheden

We zijn benieuwd hoe je ict gebruikt in je dagelijks leven. Hoe vaak voer je de volgende activiteiten uit?

(nooit – soms – met enige regelmaat – vaak – heel vaak)

Netwerken

sociale media gebruiken om contacten te onderhouden met bekenden en familie

reageren op posts of berichten op sociale media door bijvoorbeeld te delen, favoriet te maken of te beantwoorden met tekst

gebruik van sociale media om informatie te vinden en uit te wisselen over persoonlijke projecten en interesses

gebruik van sociale media om contacten te onderhouden met professionele relaties

Gamen

spelen van single-user games op pc, tablet, telefoon of spelcomputer

spelen van online multiplayer games (bijvoorbeeld World of Warcraft, Multiplayer Minecraft, Final Fantasy)

spelen van kleine online games met anderen (bijvoorbeeld Wordfeud, Farmville, schaken)

Produceren

gebruik van videobewerkingssoftware (bijvoorbeeld iMovie, Movie Maker, Photoshop Pro) om mijn eigen filmpjes te editen

onderhouden van een website en zorgen dat deze actueel blijft

programmeren

een app maken

muziek toevoegen aan een filmpje

maken van een eigen videotutorial om kennis of ervaringen te delen (vloggen)

Vaardig in didactisch gebruik van ict

Kun je aangeven hoe vaardig je bent in het pedagogisch-didactisch inzetten van ict in je onderwijs? Hoe vaardig ben je in ...?

(helemaal niet – basaal – gevorderd – zeer gevorderd)

gebruikmaken van educatieve programma's

digitaal materiaal aanpassen voor mijn onderwijs

studenten zo begeleiden bij het gebruik van internet dat zij zelf relevante informatie leren vinden en beoordelen

opdrachten, leermaterialen en bronnen klaarzetten op het netwerk

bepalen welke onderwijssituaties geschikt zijn om gebruik te maken van ict (herformulering 2022: 'bepalen welke onderwijssituaties in de klas geschikt zijn om gebruik te maken van ict')

digitaal leer materiaal ontwikkelen

gebruikmaken van de ict die relevant is voor de beroepspraktijk van de student

Vaardig in differentiëren met ict

Kun je aangeven hoe vaardig je bent met het pedagogisch-didactisch inzetten van ict in je onderwijs? Hoe vaardig ben je in ...?

(helemaal niet – basaal – gevorderd – zeer gevorderd)

- met behulp van ict nagaan wat de ontwikkelingsbehoeften van de individuele studenten zijn
- het vinden van digitale leermiddelen/werkvormen die passen bij specifieke leerbehoeften van studenten
- studenten op maat begeleiden bij het gebruik van digitale leermiddelen
- met behulp van ict nagaan in hoeverre de ontwikkelingsbehoeften van de individuele studenten zijn gerealiseerd

Vaardig in creatief gebruik van ict

Hoe vaardig voel je je in ...?

(helemaal niet – basaal – gevorderd – zeer gevorderd)

- het variëren in de ict-toepassingen die ik inzet in mijn onderwijs
- ict-toepassingen inzetten voor andere doelen dan waarvoor ze oorspronkelijk bedoeld zijn
- het vertalen van ict-toepassingen die ik privé gebruik naar mijn onderwijspraktijk
- het combineren van verschillende ict-toepassingen in mijn onderwijs
- het uitproberen van ict-toepassingen die nieuw zijn voor mij
- het bedenken van didactische werkvormen waarin ik ict gebruik

Vaardig in het ontwerpen van blended leren (komt niet voor in 2017 en 2020)

Op de hoogte blijven van leren en lesgeven met ict

Hoe blijf je op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen in het onderwijs rondom leren met ict?

(nooit – soms – met enige regelmaat – vaak – heel vaak)

- ik neem uit mezelf deel aan cursussen en trainingen op het gebied van leren met ict
- ik lees vakliteratuur op het gebied van leren met ict
- ik bestudeer nieuwe ict-rijke methoden en leermaterialen (websites, apps, etc.)
- ik blijf op de hoogte van onderwijskundige vernieuwingen met ict
- ik informeer naar mogelijkheden om mezelf verder te professionaliseren op het gebied van leren met ict

Experimenteren en delen met ict

In hoeverre herken je jezelf in onderstaande uitspraken?

(past helemaal niet bij mij – past niet bij mij – past een beetje bij mij – past bij mij – past helemaal bij mij)

- ik zet mijn lessen/instructie graag open online
- ik deel graag mijn ideeën en opvattingen over onderwijs via sociale media

ik durf nieuwe digitale werkwijzen of materialen, waarvan ik niet zeker weet of ze in mijn onderwijs werken, te proberen
 ik deel nieuwe digitale werkwijzen of materialen met andere docenten buiten de school

Studentgestuurde visie op onderwijs

In hoeverre passen onderstaande uitspraken bij jouw visie op hoe onderwijs er uit zou moeten zien?

(helemaal met oneens – mee oneens – neutraal – mee eens – helemaal mee eens)

ik geloof dat het voortbouwen op de input en ideeën van studenten een effectieve manier is om mijn onderwijsinhoud vorm te geven

ik nodig studenten vaak uit om de leeromgeving mee in te richten/vorm te geven

ik betrek studenten bij het evalueren van hun eigen werk en het formuleren van hun eigen leerdoelen

ik vind het essentieel dat studenten in mijn onderwijs de tijd krijgen om samen te werken, zonder ze daarbij te sturen

ik beoordeel mijn studenten het liefst op een informele manier via observaties en prestaties

ik richt mijn onderwijs thematisch in, gebaseerd op de interesses en ideeën van de studenten

Meerwaarde van ict in het onderwijs

Deze vraag gaat over de meerwaarde van ict voor het onderwijs. Wat zijn volgens jou belangrijke redenen om ict in te (gaan) zetten in je onderwijs? Geef bij onderstaande doelen aan in hoeverre je vindt dat ict van toegevoegde waarde is. Ik vind dat de inzet van ict van toegevoegde waarde is om ...

(geen toegevoegde waarde – weinig toegevoegde waarde – neutraal – van toegevoegde waarde – veel toegevoegde waarde)

de inhoud van het onderwijs actueel te houden

aan te sluiten bij de manier van leren van mijn studenten

studenten zelfstandig te laten leren en werken

recht te doen aan verschillen tussen studenten

studenten op te leiden tot ict-geletterde burgers

de samenwerking tussen studenten te stimuleren en ondersteunen

de onderwijstijd met studenten effectiever te benutten (herformulering 2022: 'de lestijd met studenten effectiever benutten')

meer activerende werkvormen aan te bieden

mijn onderwijs efficiënter in te richten